

Sygnatura akt VI Ka 1200/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **21 stycznia 2014 r.**

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grażyna Tokarczyk

Protokolant Natalia Skalik-Paś

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2014 r.

sprawy **M. R., syna A. i K.**

ur. (...) w R.

obwinionego z art. 98 kw

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 23 września 2013 r. sygnatura akt VI W 656/12

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk w zw. z art. 109 § 2 kpw i art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 119 kpw

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w punkcie 1 na mocy art. 98 kw w zw. z art. 39 § 1 kw odstępuje od wymierzenia obwinionemu M. R. kary,

- w punkcie 2 ustala, że zryczałtowane wydatki postępowania zasądzone od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa wynoszą 100 (sto) złotych i na mocy art. 119 kpw w zw. z art. 624 § 1 kpk zwalnia obwinionego od pozostałych wydatków postępowania, obciążając nimi Skarb Państwa;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od oskarżyciela posiłkowego A. F. (1) na rzecz Skarbu Państwa zryczałtowane wydatki postępowania odwoławczego w kwocie 50 (pięćdziesiąt) złotych i wymierza mu opłatę za II instancje w kwocie 60 (sześćdziesiąt) złotych.

sygn. akt VI Ka 1200/13

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej wyrokiem z dnia 23 września 2013 r. sygn. akt VI W 656/12 uznał M. R. za winnego tego, że w dniu 9 sierpnia 2012 r. ok. godz. 15:10 w R. poza drogą publiczną na ul. (...) kierując samochodem m-ki C. o nr rej. (...) zmieniając kierunek jazdy doprowadził do potrącenia pieszego A. F. (1), który doznał obrażeń ciała z naruszeniem czynności narządów na okres poniżej dni siedmiu, czynem swym zagroził bezpieczeństwu w ruchu drogowym to jest wykroczenia z art. 98 kw i za to wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100,00 złotych.

Sąd na zasadzie art. 118 § 1 kpw i § 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 roku w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia oraz art. 21 pkt 2 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 276,34 złotych tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia i opłatę w kwocie 30 złotych; zaś na zasadzie art. 119 kpw w zw. z art. 627 kpk zasądził od obwinionego M. R. na rzecz oskarżyciela posiłkowego A. F. (1) kwotę 360 złotych tytułem wynagrodzenia w związku z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru w sprawie.

Apelację wniósł oskarżyciel posiłkowy A. F. (2) się surowszego ukaranie obwinionego oraz zasądzenia zwrotu na wydatków poniesionych na ustanowienie pełnomocnika według zawartej z nim umowy oraz poniesionych rzeczywiście kosztów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja oskarżyciela posiłkowego nie zasługuje na uwzględnienie, jednak w wyniku jej rozpoznania Sąd Okręgowy doszukał się okoliczności uzasadniających zmianę orzeczenia na korzyść obwinionego. Zgodnie z art. 434 § 2 kpk znajdującym zastosowanie w sprawach o wykroczenia wedle art. 109 § 2 kpw środek odwoławczy wniesiony na niekorzyść oskarżonego może spowodować orzeczenie także na korzyść oskarżonego, w tym wypadku obwinionego.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że Sąd I instancji przeprowadził pełne postępowanie dowodowe, zgromadzone dowody poddając ocenie zgodnej z zasadami wiedzy, logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, prawidłowo ustalając sprawstwo i winę obwinionego. Nie budzi przy tym wątpliwości, że zamiarem obwinionego było zatrzymanie sprawcy kradzieży sklepowej, co należało do obowiązków obwinionego, jako do koordynatora ochrony w sklepie, w którym kradzież ujawniono.

W trakcie pościgu za sprawcą kradzieży- A. F. (1) obwiniony zajechał pokrzywdzonemu drogę, czym doprowadził do jego potrącenia.

Potwierdzeniem sprawstwa za wykroczenie polegające na tejże kradzieży jest wyrok zapadły przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej w sprawie II W 658/12, które to orzeczenie wyrokiem z dnia 30.08.2013 r. w sprawie sygn. akt VI Ka 684/13 Sąd Okręgowy utrzymał w mocy.

Okoliczność ta winna znaleźć odbicie w niniejszej sprawie w zakresie orzeczenia o karze. Sąd I instancji słusznie wprawdzie wskazał, że argumentacja obwinionego nie może wyłączyć jego odpowiedzialności za popełnione przezeń wykroczenie, ale równocześnie uwzględniając, iż rzeczywiście działał w celu przywrócenia naruszonego porządku prawnego, trudno się zgodzić z tym, że kara nawet niewysoka spełni cele wychowawcze, a tym bardziej, że odegra istotną rolę w kształtowaniu świadomości prawnej społeczeństwa.

Wymowa bowiem tej sprawy zdaje się prowadzić do wniosku, że nie warto podejmować działań przeciwko sprawcom czynów zabronionych, gdyż można się narazić na odpowiedzialność za ewentualne naruszenie prawa, bezpieczniej zaś zaniechać jakichkolwiek działań. Taka postawa jest przecież niepożądana społecznie i z pewnością celem niniejszego postępowania nie może być zniechęcanie do podejmowania działań mających na celu przywrócenie porządku prawnego.

Opisując zachowanie obwinionego i przypisując mu znaczną naganność Sąd uchylił się od wykazania, czy popełnił on wykroczenie umyślnie, czy nieumyślnie, co zresztą w sprawach o wykroczenia jest nagminne, a waga tego ustalenia bardzo istotna. W niniejszej sprawie uwzględniając przebieg zdarzenia można wywnioskować, że zachowanie obwinionego było nieumyślne, co też nie może być bez wpływu na ocenę karygodności zachowania.

Wreszcie, choć nie było to działanie w stanie wyższej konieczności, warto przypomnieć brzmienie art. 16 § 1 kw. Przepis ten stanowi, że nie popełnia wykroczenia, kto działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa

grożącego dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone nie przedstawia wartości oczywiście większej niż dobro ratowane.

W omawianej sprawie zachowanie podejmowane przez obwinionego miało miejsce już po realizacji przez A. F. (1) znamion czynu zabronionego, można jedynie stwierdzić, że M. R. dopuścił się działania zbliżonego do ekscesu ekstensywnego, choć ustawa wykroczeniowa stosownych regulacji nie zawiera.

Dodatkowo w sprawie można mówić o wysokim stopniu przyczynienia A. F. (1), wyrażającym się nie tylko w wywołaniu sytuacji, która skłoniła pracowników ochrony do interwencji, ale i w próbie uniknięcia odpowiedzialności karnej, w postaci ucieczki z miejsca zdarzenia oraz sposobie owej ucieczki, niemal przed samochodem prowadzonym przez obwinionego.

Uwagi powyższe prowadzą do wniosku, że zastosowanie w zakresie orzeczenia o karze, względem M. R. winien znaleźć art. 39 § 1 kw zgodnie, z którym w wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie można - biorąc pod uwagę charakter i okoliczności czynu lub właściwości i warunki osobiste sprawcy - zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary albo odstąpić od wymierzenia kary lub środka karnego.

Sąd Okręgowy uznał, że właściwości i warunki osobiste obwinionego oraz okoliczności czynu, a zatem działania podejmowane przez pracownika ochrony sklepu w celu ujęcia sprawcy kradzieży i odzyskania skradzionego mienia, przemawiają za odstąpieniem od wymierzenia kary. Niewątpliwe bowiem samo uznanie winy będzie dla obwinionego wystarczającą dolegliwością, a cele postępowania zostaną spełnione, dając wyraz tak sprawcy, jak w odbiorze społecznym, że jakkolwiek każdy ma prawo podejmowania działań w celu ochrony porządku prawnego, to winien czynić to rozważnie, bacząc, aby samemu nie naruszać norm prawnych.

Dlatego nie tylko nie dopatrując się okoliczności, które miałyby przemawiać za surowszym ukaraniem, ale wręcz ujawniając takie, które powinny zostać uwzględnione na korzyść, apelacja oskarżyciela posiłkowego w tym zakresie nie mogła być uwzględniona.

Równocześnie Sąd Okręgowy dostrzegł brak konsekwencji Sądu w zakresie orzeczenia o wydatkach postępowania, albowiem w treści wyroku Sąd I instancji wskazał, że zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 276,34 złotych tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia, zaś w uzasadnieniu, iż „Sąd zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 50 złotych tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenie”.

Zgodnie z art. 118 § 3 kpw wydatki wykładane przez Skarb Państwa mają charakter zryczałtowany, ale nie obejmują jednak należności dla osób, zakładów, instytucji i instytucji powołanych do wydania opinii oraz należności ustanowionych z urzędu obrońcy i pełnomocnika.

Wedle § 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z dnia 15 października 2001 r.)- wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia przed sądem pierwszej instancji wynosi od jednego obwinionego lub oskarżyciela posiłkowego, za postępowanie zwyczajne lub przyspieszone - 100 złotych.

Określając zatem wydatki jako objęte ryczałtem Sąd I instancji winien był orzec kwotę 100 złotych, zresztą sumowanie tej z innymi poniesionymi w sprawie nie daje również kwoty wskazanej w wyroku.

Dlatego Sąd Okręgowy ustalił, że kwota zasądzona obejmuje owe 100 złotych, a w pozostałym zakresie należało obwinionego od ponoszenia wydatków zwolnić, co jest celowym ze względów słuszności, jako że znaczna część tych kosztów wynikała z postawy oskarżyciela posiłkowego, która weryfikowana opiniami biegłych nie potwierdziła jego twierdzeń, a co więcej w znacznej części opiniowanie owo było zbędne.

Odnosząc się do żądania zasądzenia na rzecz oskarżyciela posiłkowego wyższej kwoty z tytułu zwrotu kosztów poniesionych na ustanowienie pełnomocnika, Sąd Okręgowy miał na uwadze zapisy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Wskazany akt prawny stanowi, że zasądzając opłatę za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy adwokata, a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, a podstawę zasądzenia opłaty, o której mowa stanowią stawki minimalne, przy tym opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy.

Przed sądem rejonowym w postępowaniu w sprawach o wykroczenia stawka minimalna to 180 złotych, za każdy kolejny termin rozprawy 20% tej kwoty, co w sumie dało 360 złotych, które zasądził Sąd I instancji.

Oczywiście jeżeli klienta łączy umowa z pełnomocnikiem to wyznacznikiem może być wskazane w tej umowie wynagrodzenie, jednak to nie pozbawia Sądu oceny nakładu pracy, stopnia złożoności sprawy.

Zasądzając wynagrodzenie wyższe od minimalnego należy wskazać okoliczności uzasadniające takie postąpienie, a związane z charakterem sprawy, zwiększonym nakładem pracy adwokata oraz wkładem jego pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy i rozstrzygnięcia. Oskarżyciel posiłkowy winien przy tym wysokość tych kosztów udokumentować, a jeżeli tego nie uczyni, wysokość kosztów ustala się w oparciu o zasadę określoną § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348). Sąd władny jest zatem miarkować kwotę wynagrodzenia, a także stwierdzić brak podstaw do zasądzenia wyższego wynagrodzenia, jeżeli skala aktywności adwokata pozostawała na przeciętnym poziomie (wyrok s.apel. w Krakowie z 31.01.2013 r. sygn. akt II AKa 252/12, LEX nr 1286550).

Najtrafniej ujął to Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w postanowieniu z dnia 17.02.2012 r. w sprawie sygn. II FZ 878/12- jeśli żadne ekstraordynaryjne okoliczności nie wystąpiły, a skala aktywności pełnomocnika pozostała na przeciętnym poziomie to nie istnieją przesłanki do zasądzenia w sprawie wynagrodzenia wyższego od stawek minimalnych (LEX nr 1244413).

W niniejszej sprawie ani aktywność pełnomocnika, ani podejmowane przez niego działania z uwzględnieniem ich celowości nie wymagały ponadprzeciętnego nakładu pracy, co więcej długość procesu była wynikiem postawy oskarżyciela posiłkowego i nieuzasadnionego żądania dokonania ustaleń w zakresie stanu jego zdrowia. Oczywiście takie okoliczności podlegają badaniu, jednak w tym konkretnym wypadku oskarżyciel posiłkowy miał świadomość schorzeń, które odczuwał przed zdarzeniem i wiązanie ich z zachowaniem obwinionego było nadużyciem, zatem stopień skomplikowania sprawy był w istocie pozorny i nie uzasadniał zasądzenia kwoty wyższej niż wedle stawek minimalnych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł o wskazanych zmianach, kosztami postępowania odwoławczego obciążając w całości oskarżyciela posiłkowego, jako stronę która przegrała apelację.